

NÁBĚLKOVÁ, Jitka. *Formativní hodnocení v mateřské škole: vzdělávací strategie, metody a nástroje*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2026. 264 s. ISBN 978-80-244-6756-6. https://doi.org 10.5507/pdf.26.24467566

Publikace *Formativní hodnocení v mateřské škole: vzdělávací strategie, metody a nástroje* představuje komplexní odborný pohled na problematiku formativního hodnocení v předškolním vzdělávání. Vychází z aktuálního kurikulárního pojetí předškolního vzdělávání a z teoretických východisek konceptu hodnocení pro učení (*assessment for learning*), který zdůrazňuje aktivní zapojení dítěte do procesu učení a rozvoje.

Text se zaměřuje na klíčové principy formativního hodnocení, zejména na stanovování vzdělávacích cílů a kritérií úspěchu, poskytování průběžné zpětné vazby, pedagogickou práci s chybou, rozvoj sebehodnocení a podporu vrstevnického hodnocení. Pozornost je věnována také systematickému shromažďování a interpretaci důkazů o učení prostřednictvím pedagogického pozorování, portfolií a autentických dětských výstupů, které slouží jako podklad pro plánování individualizované vzdělávací podpory.

Publikace propojuje očekávané výsledky učení a vzdělávací strategie Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání s konkrétními formativními postupy využitelnými v každodenní pedagogické praxi. Součástí knihy jsou příklady vzdělávacích aktivit, modelové situace, praktické hodnoticí nástroje a doporučení podporující profesní reflexi pedagogů i efektivní spolupráci s rodinou.

Publikace je určena studentům učitelství pro mateřské školy, pedagogům předškolního vzdělávání, odborným pracovníkům v oblasti pedagogické diagnostiky a vedení škol. Přispívá k rozvoji kultury učení založené na podpoře autonomie dítěte, bezpečném zacházení s chybou jako příležitostí k učení a na systematickém sledování individuálního vzdělávacího pokroku.

Recenze a krátké zprávy

Daniela Dubivská – Prezliekanie do bodiek (Jedným očkom v špeciálnej knižnici)

Kryštof Coufal

DUBIVSKÁ, Daniela. *Prezliekanie do bodiek: (Jedným očkom v špeciálnej knižnici)*. Levoča: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, 2025. ISBN 978-80-18-12901-2.

Kniha Prezliekanie do bodiek (Jedným očkom v špecialnej knižnici) autorky Daniely Dubivské ve čtivé podobě představuje činnosti Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči. Na pozadí příběhu, o nevidomé dívce, kterou potká v dešti chlapec a nabídne ji deštník, autorka bravurně představuje své kolegy z knihovny a jejich práci. Zároveň ale čtenáře s velkým pochopením a empatií přivádí do světa osob s těžkým zrakovým postižením. Ukazuje mu, že i oni žijí naprosto běžnými životy, ne tolik odlišnými od toho jeho. Životy s podobnými radostmi i strastmi, naplněnými emocemi a sny. Kromě toho vyvrací nespočet mýtů a polopravd, které se této skupiny osob týkají. Autorka pečlivě vybírá slova, která svou zvukomalbou dotváří celý dojem a čtenáře až umělecky provádí daným tématem. Přitom na konci jednotlivých částí klade čtenáři otázky, které jej motivují k zamyšlení se nad příběhem a životy lidí s těžkým zrakovým postižením.

Kniha představuje veškeré činnosti Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči. Jedná se o korektury knih, tisk knih v Braillově bodovém písmu, vytváření tyflografiky, vydávání časopisů, výpůjční a digitální služby, nahrávání audioknih, činnosti Slovenské autority pro Braillovo písmo, osvětové činnosti, literární klub a další. Tomu všemu věnuje autorka podrobnou pozornost a ukazuje možnosti, kde se s nimi

může čtenář setkat, a to ať už fyzicky, nebo na webových stránkách. Kniha obsahuje rozsáhlou grafickou část, týkající se právě činností knihovny, ale také ukázky tyflografiky, která v knihovně vzniká. Celkově čtenáři představuje činnosti knihovny a umožňuje mu nahlédnout za stěny budovy na spletitý systém, který šlape jako hodinový strojek.

Kniha je vhodná pro široké spektrum čtenářů a každému přinese něco nového a zajímavého. Je vhodná jak pro čtenáře, kteří se s osobami se zrakovým postižením setkávají prvně, tak i pro speciální pedagogy, kteří s cílovou skupinou pracují a chtějí se dozvědět více o fungování Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči. Zároveň slouží proinkluzivně a osvětově, je totiž svým jazykem přizpůsobená i dětskému čtenáři, kterého bezpochyby zaujme nejen svým poutavým příběhem, ale i skutečností, že se nejedná pouze o knihu pro oči, ale i pro konečky prstů. V knize se totiž nachází i několik stránek věnovaných ukázce Braillova bodového písma, reliéfní a bodové grafiky. Zaměření na takto široké čtenářské spektrum je zároveň největším limitem publikace, jelikož je jazykově přizpůsobena právě i laickému čtenáři. Zároveň je svým obsahem jen těžce přenositelná do prostředí mimo Slovensko a Česko.

Celkově lze knihu pouze doporučit a neměla by utéct pozornosti žádného tyflopeda. Jedná se totiž o unikátní dílo, které není v této podobě v našem prostředí obdoby. Odborníkovi může sloužit k vlastnímu obohacení, nebo ji může využít při své práci. A nezainteresovaný čtenář se může jejím prostřednictvím alespoň částečně zbavit strachu z komunikace s lidmi s jakýmkoliv postižením. Čtenář totiž zjistí, že pokud do komunikace přichází s respektem, tito lidé jej rádi provedou svým světem a zodpoví spoustu otázek, čímž rozeženou stíny nevědění.

Kontakt:
Mgr. Kryštof Coufal
Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého Olomouc
Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc
E-mail: krystof.coufal01@upol.cz
ORCID: 0009-0009-7869-0236

Mgr. Kryštof Coufal působí na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci na Ústavu speciálněpedagogických studií jako interní doktorand. Zaměřuje se na problematiku technických kompenzačních pomůcek pro osoby se zrakovým postižením a na oblast prostorové orientace a samostatného pohybu. Současně působí jako speciální pedagog – tyfloped v SPC pro zrakově postižené v Olomouci.